

REKONSTRUKCE MASARYKOVA NÁMĚSTÍ - NOVÝ ZAČÁTEK

ANOTACE NÁVRHU

Náměstí chápeme jako zrcadlo odrážející kulturní bohatost daného města. Je těžištěm veřejných událostí a občanských aktivit, které zásadně formují kvalitu života. Uherské Hradiště je proslulé bohatostí svého kulturního života a je tak patřičně i srdcem celého regionu – spolu s Masarykovým náměstím jakožto svým těžištěm. Ovšem jak zkvalitnit veřejný prostor, kterému v tomto duchu není co vytknout?

Námísto celkového redesignu podoby náměstí jsme se tedy rozhodli vycházet z jeho současných kvalit. Návrh vnímáme ve dvou rovinách – první je základní prostorová dispozice, druhou rovinou jsou pak všemožné aktivity, které se v prostoru Masarykova náměstí v průběhu celého roku dějí.

Jádrem prostorové dispozice se stává centrální obdélníková plocha, sloužící jako multifunkční veřejná platforma. Geometrie obdélníku pak okolo sebe generuje otevřené prostory rozličných charakterů, jež fungují jako nástupní plochy okolních ulic a předprostory významných budov.

Druhá rovina se naopak vyznačuje svojí proměnlivostí a variabilitou. Jsou to právě rozličné veřejné události, které vnímáme jako nedílnou součást podoby náměstí. Pro tento účel jsme navrhli modulovatelný profil, z něhož je možné vystavět různé typy objektů podle potřeb konkrétních aktivit. Fyzicky se tak navíc do prostoru náměstí propisují tři matrice kotevních bodů, tvořící ohniska, do nichž lze tyto profily libovolně usazovat.

vizualizace hlavní plochy náměstí

POPIS ŘEŠENÍ V KONTEXTU ŠIRŠÍCH VZTAHŮ

Ulice, bulváry, nábřeží nebo parky jsou prostory každodenního městského života. Společně utvářejí složitou strukturu veřejných prostranství, která se sbíhají ve významných uzlech – náměstích, sloužících jako těžiště měst. Mimo aktivity každodenního života jsou tak náměstí právě těžištěm oslav svátků a významných veřejných událostí, jež reprezentují bohatost městské kultury a života místních obyvatel.

Uherské Hradiště je srdcem Slovácka. Kulturně významné silného regionu vyznačujícího se svými dlouhotrvajícími tradicemi a bohatým kulturním životem. Masarykovo náměstí přitom leží v samotném centru Hradiště, je sídlem významných městských institucí a právem se tak stává i samotným jádrem městského dění. Tvoří přirozený hlavní střed města, na který navazují další důležitá veřejná prostranství, jako např. Mariánské náměstí, Zelný trh, Jezuitská zahrada, Komenského náměstí, Bastion, Palackého náměstí nebo Smetanovy sady. Tato kvalitní rostlá struktura veřejných prostor, v níž se mísí historická zástavba s plazzetami spolu s přírodními prvky (jako je nábřeží řeky Moravy nebo Smetanovy sady), činí z Uherského Hradiště kulturně i historicky jedno z nejdůležitějších míst Zlínského kraje a celé Jihovýchodní Moravy.

situace širších vztahů

ZÁKLADNÍ KONCEPCE NÁVRHU

Namísto celkového redesignu podoby náměstí se návrh snaží vycházet ze současných kvalit místa. Propojuje jednotlivé vrstvy a témata, na jejichž základě vzniká kompaktní prostor v srdci města, fungující na principu aktivního účastníka. Vychází z charakteristických rysů Uherského Hradiště a utváří tak z Masarykova náměstí patřičnou platformu pro realizaci slavností, festivalů, jarmarků a nespočtu dalších veřejných událostí, které jsou s kulturou města nedílně spjaté.

Návrh spočívá v propojení dvou vrstev – vrstvy prostorové kompozice a aktivní vrstvy.

Prostorová kompozice předurčuje základní uspořádání ploch náměstí, geometrii a materialitu povrchů tím způsobem, aby umožňovaly kvalitní trávení času a bezpečný pohyb napříč celým prostorem. Jádrem prostorové dispozice se stává centrální obdélníková plocha, sloužící jako multifunkční veřejná platforma. Geometrie obdélníku pak okolo sebe generuje otevřené prostory rozličných charakterů, tzv. „nálevky“, jež fungují jako nástupní plochy okolních ulic a předprostory významných budov. Vzniká tak prostor náměstí přirozeně členěný do několika zón – od těch nejvíce reprezentativních až po ty sloužící odpočinku a relaxaci.

Základní prostorová kompozice je dále rozšířena o aktivní vrstvu, která se jemně propisuje do jasné a přímé geometrie celého náměstí. Je tvořena třemi maticemi kotevních bodů, tvořící ohniska, do nichž lze volně usazovat aktivity odehrávající se na náměstí. Pro ně je navržen speciální profil modulovatelných prvků, z nichž lze sestavit libovolné objekty sloužící různorodým účelům – od uměleckých intervencí, výstav a pavilonů, až po konstrukce stánků, letních kin a pódíí. Jde o prvek designovaný na míru Uherskému Hradišti, jenž by doprovázel každou událost města odehrávající se na Masarykově náměstí a stal se jeho vizuální součástí. Podtrhl by tak charakteristickou vlastnost Uherského Hradiště – být městem, které podporou různorodých veřejných aktivit významně zkvětluje život (nejenom) místních obyvatel.

náměstí jako klidná oáza pod stromy

FUNKČNÍ A PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Centrální prostor svojí ortogonalitou jasně definuje střed náměstí – srdce města. Svoji pozici a natočením, kdy jde delší strana rovnoběžně podél pošty s radnicí, formuje tvar přilehlých nástupních prostor ulic končících na náměstí. Ty ústí do „nálevky“ rozličných charakterů – ať už jde o zelené plochy odpočinkových zón s městským mobiliárem nebo formální předprostory důležitých institucí města.

Severozápadní strana středového obdélníku je vychýlena od přirozeného tvaru náměstí nejvíce, a vytváří tak prostor, jenž se od ulice Nádražní postupně rozevírá a doplňuje tak pěší bulvár se zahrádkami o kldovou zelenou zónu. Odpočinkový charakter podtrhují nově navržené stromy, které navazují na pravidelné stromořadí původních vzrostlých lip. Dlažba je více přírodního charakteru. Mezi nepravidelnými kameny prorůstá zeleň. Na severní straně, v místě nejširšího rozvětvení této zelené zóny, se nachází původní barokní kašna s fontánou.

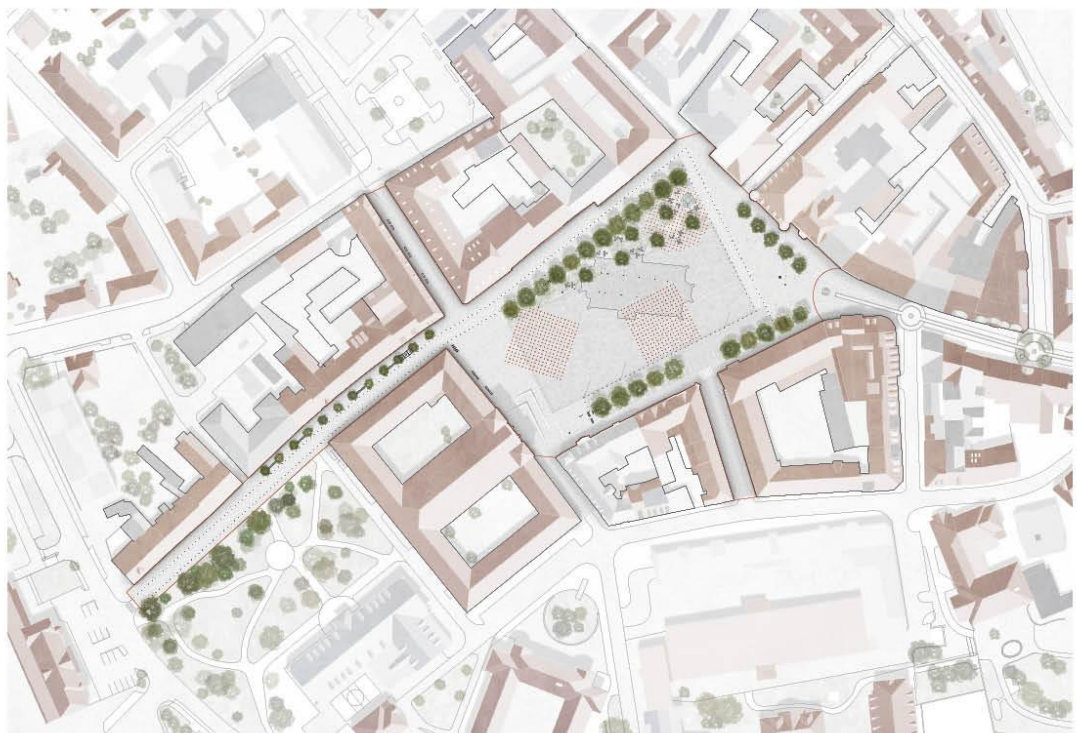
Severovýchodní strana obdélníku, spolu s frontou budov, utváří rozšiřující se nástupní prostor jdoucí ze směru ulice Prostřední, který pokračuje až do pěší zóny v ulici Havlíčkově. Toto prostranství je charakteristické především svým aktivním parterem a velkým množstvím předzahrádek. Prostor je doplněn o pětici stromů, lavičky a pítka.

Tento prostor se překlápí i na druhou, jihozápadní, stranu před Kostel sv. Františka Xaverského, kde však více uvolněnou a předzahrádkovou formu střídá reprezentativní předprostor kostela a radnice. Toto nálevkovité prostranství se rozšiřuje od ulice Protzkarova, okolo Galerie Joži Úprky směrem k radnici a kostelu. Před kostelem se nachází dva stupně schodků, které při pohledu z druhé strany doplňuje i hrana centrálního obdélníku a vytváří tím i pomyslný třetí stupeň. Předprostor radnice pak doplňuje vymezený obdélník jasně definující pozici a funkci budovy.

Sjednocená materialita náměstí se propisuje do přilehlých ulic – především pak do ulice Nádražní, jejíž jednoduchá, avšak jasná, forma vytváří důstojnou promenádu, která spojuje vlakové nádraží s Masarykovým náměstím. Ulice Nádražní funguje jako pěší bulvár s umožněním vjezdu vozidel dopravní obsluhy a jízdních kol. V jejím parteru se v současné době nenachází příliš mnoho předzahrádek. Návrh však počítá s možným budoucím aktivním parterem. Roz-

místění stromů a laviček umožňuje jak pohodlný pohyb, tak budoucí rozšíření parteru o předzahrádky. Stromy jsou v ulici Nádražní doplněny do prostoru, který z druhé strany uzavírá Jezuitská kolej. Ve spodní části ulice, blíže k nádraží, stromořadí nepokračuje a ponechává tak volný průhled směrem k nádražní budově. Lavičky jsou zde umístěny mezi stromy do stínu.

Materialita dlážděných ploch spočívá v kombinaci velkého, středního a malého formátu žulové dlažby (viz popis detailů na plakátech). Centrální obdélníková plocha sestává z velkého formátu hladkých řezaných dlaždic, přičemž půdorys kostela sv. Jiří je naznačen otočením formátu o 90 stupňů a oddělením kovovým proužkem dilatace. V detailu je centrální plocha doplněna o vzory kovových krytek kotvicích bodů, rozložených v pravidelných maticích v rámci třech ohnisek. Okolní nálevkovité prostory sestávají z řádkové vazby štípaných dlaždic středního formátu a pojízdné plochy spolu s parkováním ze štípané dlažby malého formátu, kladené vějířovou vazbou. Zelená odpočinková zóna je tvořena odsekovým kamenem prorostlým vegetací. Jednotlivé plochy jsou od sebe vzájemně dilatovány a pokračují i do okolních ulic.

architektonická situace

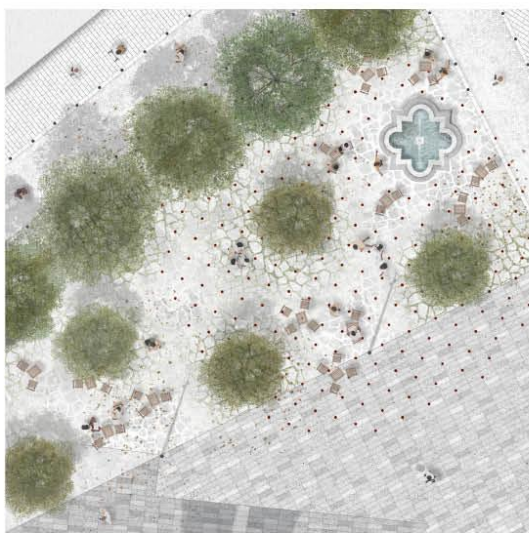
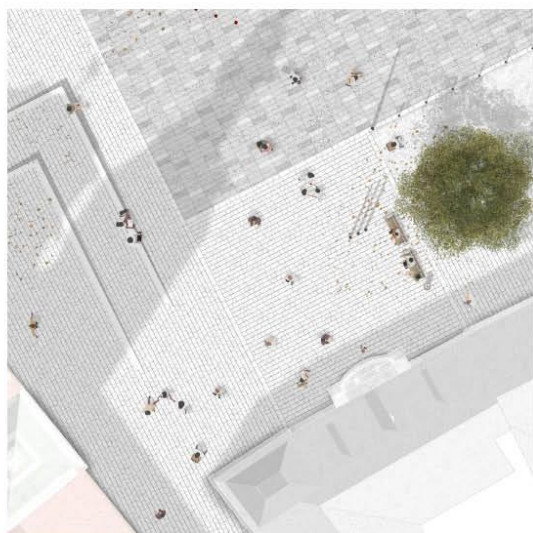
POPIS DETAILU PROSTOROVÉHO A FUNKČNÍHO ŘEŠENÍ PLOCHY PŘED RADNICÍ A KOSTELEM A PLOCHY PROSTORU KOLEM KAŠNY

Jedním z ústředních témat návrhu je Masarykovo náměstí jako místo pro všechny. Plocha náměstí je bezbariérová, tedy dobře přístupná starším lidem stejně jako rodinám s kočárky. Automobilová doprava je potlačena na nezbytné minimum. Náměstí je vráceno jeho obyvatelům. Díky tomu je podpořen potenciál živého parteru a prostor pro život města.

Prostor před radnicí a kostelem je sjednocen. Tvorí adekvátní a velkorysou nástupní plochu před vstupem do těchto institucí. Je tak uzpůsoben i pro svatebčany, jejich rodiny a kamarády, kteří míří z anebo na obřad do radnice či kostela. S ohledem na vyrovnání výškového terénu jsou před kostelem dva stupně, které vybízejí k posezení nebo, při chůzi kolem, jako jemné zvýraznění dominanty Kostela Sv. Františka Xaverského.

Před radnicí je vymezen prostor na tři stožáry. Je doplněno stromořadí. Pod stromem – do jeho stínu – jsou umístěny lavičky. Nedaleko od nich začíná pás parkování. Ten je oddělen od zbytku náměstí sloupky. Vše je v jedné úrovni, řidič však zároveň ví, kam už jet nemá. Blízko radnice, mezi stromy, je parkování. Nejbližše radnici je umístěno stání pro osoby s omezenou schopností pohybu.

Zelený pás, jdoucí od Jezuitské zahrady přes lipové stromořadí na náměstí, vrcholí u barokní kašny – v pozadí se Stanclovou lékárnou. Prostor se zde otevírá a díky doplněné výsadbě poskytuje možnost relaxace obyvatel města ve stínu. Širší spára zádlahy umožňuje přirozený zásak a retenci dešťové vody do šterkového prokořenného lože. Vzniká tak zelená oáza doplněná o mobiliář, který umožňuje odpočinek všem obyvatelům města.

detail plochy před radnicí a kolem kašny

ARCHITEKTONICKÁ INTERVENCE OTISK KOSTELA SV. JIŘÍ JAKO PRO- MĚNLIVÝ VODNÍ PRVEK

Stávající dvojici kašen v severní a východní části náměstí doplňuje centrální vodní prvek nacházející se na půdorysu bývalého kostela sv. Jiří. Samotný půdorys je znázorněn obráceným kladením dlažby a lemováním v prostoru zelené odpočinkové zóny.

Vodní prvek je navržen jako proměnlivé médium – jednou se chová jako fontána, poté jako „kaluže“, popřípadě je úplně vypnutý a slouží jako suchá funkční plocha náměstí. Trysky fontány jsou rozmístěné v místech původních pilířů kostela sv. Jiří. Mají regulované vodní sloupce, jež je možné spouštět v různých intenzitách. Při plném spuštění se tak kontury původního kostela zhmotní přímo v prostoru náměstí.

Na obrysu kostela jsou v dlažbě v definovaných místech umístěny kanálky, do nichž voda po ploše stéká. Jemné prohloubení dlažby v rámci půdorysu kostela je nepatrné, nepřekáží v pohybu osob, ani při různých akcích. Je však zřetelné v momentě, kdy hladina vody vytvoří mělkou kaluži odrážející jako zrcadlo podobu náměstí.

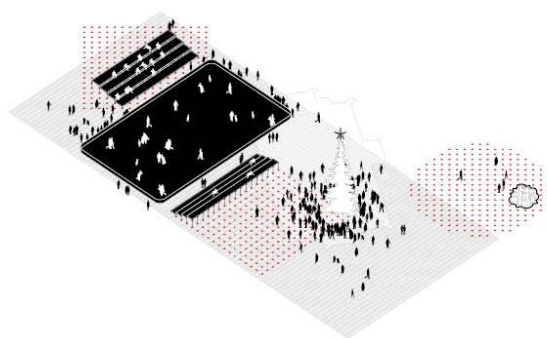
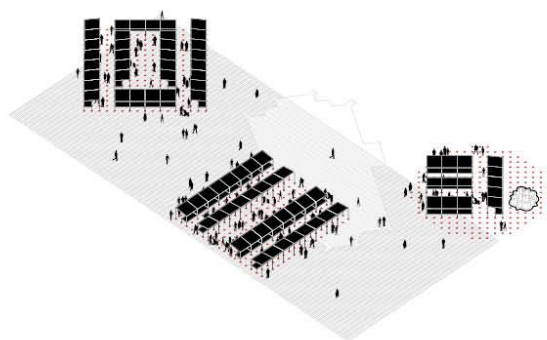
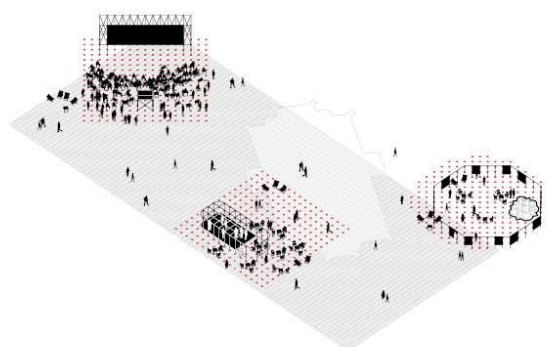
vodní prvek

ARCHITEKTONICKÁ INTERVENCE VARIABILNÍ MOBILIÁŘ

Organizace libovolných situací a scénářů je umožněna díky matricím pochozích kotevních bodů. Ty jsou koncentrovány do třech geometrických forem představujících ohniska, jež protínají centrální obdélníkovou plochu náměstí. Rozložení ohnisek je organizováno tak, aby umožnilo maximální možnou variabilitu náměstí. Do kotevních bodů jsou kotveny speciální profily modulovatelných prvků, z nichž je možné sestavit různorodé objekty – od uměleckých intervencí, výstav a pavilonů, venkovních barů až po konstrukce stánků, tribun, letních kin a pódli. Ty však nemusí sloužit pouze konkrétnímu účelu dané veřejné události, z prvků lze sestavit i mobiliář pro každodenní užití – např. různorodé formy posedavých ploch a přístřešků chránících před sluncem či deštěm. Mělo by jít o hradíšťské „signature“ prvky doprovázející nej-různější festivalové akce i každodenní život na náměstí.

Krytky kotevních bodů jsou zapuštěny do dlažby a jsou ztvárněny geometrickou formou, v níž jsou v rámci náměstí organizovány. Vytvářejí tak vzory, jakoby vycházející z lidového dekoru, jež se propisují i do dlažby náměstí. Samotné krytky, ale i modulovatelné profily, jsou kovové, opatřeny červeným nátěrem vycházejícím z vizuálu města.

Rastr matric má rozměr 1500 mm a konstrukce a mobiliář jsou o rozměrech 500, 1000, 1500, 2000 a 3000 mm. Mohou se skládat horizontálně či vertikálně, v rámci ortogonálního směru, ale i do diagonál.

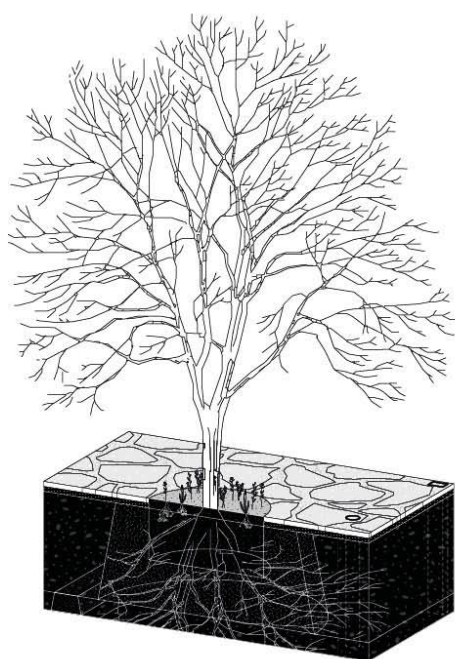

scénáře kulturních akcí na náměstí

MODROZELENÁ INFRASTRUKTURA

Stávající stromořadí vzrostlých lip na náměstí je ponecháno. V místě před radnicí a poštou je linie stromů doplněna o další dva vzrostlé stromy ve stejném rytmu. Parter severovýchodní strany náměstí je rovněž doplněn o řadu pět stromů, vytvářejících příjemné mikroklima pro předzahrádky kaváren a restaurací. V prostoru zelené odpočinkové zóny, mezi centrálním dlážděným obdélníkem a bulvárem, je tato zelená pobytová plocha doplněná o linii stromů vytvářejících prostředí intimního a pohodlného charakteru. Ulice Nádražní je doplněna o stromořadí v návaznosti na Jezuitskou zahradu. Ve spodní části ulice, blíže k nádraží, stromořadí nepokračuje a ponechává tak volný průhled směrem k nádražní budově.

Návrh také začleňuje principy modro-zelené infrastruktury. Cílem těchto opatření je adaptovat plochu náměstí na stále častější klimatické extrémy. Doplněné stromy spolu s vodním prvkem zlepšují mikroklima náměstí. Poskytují přirozený stín a ochlazují okolí. Propustná pochozí dlažba s otevřenou podkladní vrstvou umožňuje zachycení a zasakování dešťové vody s možností její regulace. Nabízí se rovněž možnost znovuvyužití stávající dlažby v rámci principů cirkulární ekonomiky.

aplikace prvků modrozelené infrastruktury

IMPLEMENTACE KONCEPCE DOPRAVY V CENTRU

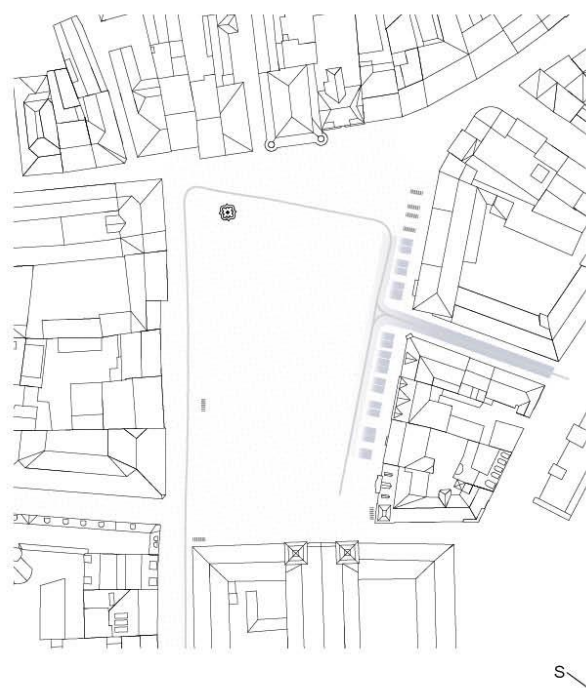
Návrh respektuje stávající dopravní analýzu vypracovanou městem a na jejím podkladu navrhuje samotný dopravní koncept a rozložení parkovacích stání. Počítá se se zklidněním provozu, budováním parkovacích stání primárně mimo historické centrum a cestou alternativní mobility. Samotná plocha náměstí je uvažována primárně jako pěší zóna – sdružený prostor pro pěší a cyklisty.

V ulici Nádražní jsou parkovací místa zrušena a z ulice se stává důstojná pěší zóna propojující vlakové nádraží s Masarykovým náměstím. Vjezd je povolen pouze dopravní obsluze a cyklistům. V prostoru před kostelem a radnicí jsou parkovací místa a průjezd automobilům zrušeny zcela. V místě naproti budově pošty parkovací stání v současnosti silně zasahují do funkčního pobytového prostoru náměstí a jeho reprezentativního charakteru. Při příchodu na náměstí z ulice Havlíčkovy tak narušují i jednu z významných os pohledu na kostel.

Nová parkovací místa jsou tudíž navržena v minimální možné míře – pouze pod stromořadím při jihovýchodní straně náměstí. Je navrženo celkem 18 parkovacích míst, včetně dvou míst pro handicapované. Průjezd je umožněn z ulice Poštovní obousměrnou komunikací, ta se ve tvaru písmene T na náměstí rozdvíjí a vytváří dvě slepá ramena obousměrných komunikací s řadou parkovacích stání. Každé z těchto ramen je na konci ukončeno obratištěm umožňující otočení a návrat vozidla. Všechny veřejné pojízdné plochy jsou od těch pěších odděleny sloupky.

Průjezd dopravní obsluhy je umožněn jednosměrně, ve vymezeném pojízdném pruhu v rámci náměstí – ten jde ulicí Nádražní, dále probíhá za řadou vzrostlých lip, při severozápadní straně náměstí, obkružuje ji a podél severovýchodní strany centrální obdélníkové plochy se napojuje na obousměrnou komunikaci s parkováním.

Před veřejnými budovami a v dolní části náměstí je mobilitář doplněn o stojany na kola.

dopravní schema

